XXXV. évf. Cluj-Kolozsvár, 1925. Augusztus 8. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Méltóságos és Főt. Püspök urunk 90 éves.

A tavaly történt, hogy az amerikai (és angol unitáriusok százszámra keresték fel Főt. Ferencz József püspök urat jó szerencsekivánataikkal s szivbeli örömüdvözleteikkel 90-ik születésnapja alkalmából. Valamelyes tévedés következtében tehát egy évvel előbb, mint az idő hozta volna. Főt. püspök ur — ha jól emlékszem — kedvesen jegyezte meg, hogy már meg kell érnie a 90-ik évet is, mert külföldi testvéreink előlegezték azt számára.

Istennek jóvoltából és végtelen szeretetéből kifolyólag ime a mi nagyon szeretett Főpásztorunk, fajunknak büszkesége, Egyházunknak sok ideig vezető szelleme, magyarságunknak biztató oszlopa, emberségünknek példaképe megérte a 90 évet. Megérte pedig családi boldog körében Méltóságos asszonyunkkal, kedves hitvesével egyetemben.

Mi, a Magyar Unitárius Egyház hivei hálát adunk a mennyei Atyának, hogy e nehéz időkben közöttünk tartotta a mi bátorságunknak forrását, az ősz testü, de fiatal lelkü püspököt, aki tánforithatatlan lelki hüségével magát, faját, Egyházát s hivatását bátran szolgálta s a legnagyobb értékekhez hütelen nem lett soha.

1835 aug. 9-én született Alparéton. Háromszékmegyéből, tehát abból a székely megyéből származott, ahol egy évezreden át szabadságszerető, erős akaratu székelyek őrizték a rendet s hasgatták a barázdát. Ott, ahol legjobb magvetőink verejtékes munkával szokták művelni a jó termő földet s Isten áldásában gyakorta gazdagon volt részük. Ott, ahol az Olt hosszan szeli át a széles völgyet s ahová ellátszanak a tündéries Kárpátok ormai és ahonnan egy futamodás a bájos Szent Anna-tó s kettő a romántikus Bálványosvár.

Unitarian school for the ministry
Berkeley
California
America

Nem csoda, ha a fiatal test olyan levegőt szivott a tüdőbe s olyan egészséges vért adott a szivnek, amely még 90 év multán is tiszta, szép és egészséges gondolatoknak és mindennapi fáradságos cselekedeteknek a szülője.

Mert tudja meg mindenki, hogy a mi ősz főpásztorunk nemcsak sétáit teszi meg, nemcsak a templomot látogatja, nemcsak imádkozik és prédikál olykor, hanem naponkénti irodai teendőket is végez s vezetí a vizsgákat, gyüléseket, gondolkodik, aggódik, remél, hisz és folytonosan fáradozik legnagyobb értékünkért, legdrágább kincsünkért:

drága szenvedő Egyházunkért.

Méltó azért, hogy ez alkalommal megmozduljanak a szivek, fölfigyeljenek a lelkek s ünnepélyes, benső örömmel adjunk hálát mindannyian a mi egyetlen igaz Istenünknek hozzánk való jóságáért.

Mert Istennek jósága és szeretetete az, hogy ad a népeknek, a közösségnek, a fajoknak, az intézményeknek, az Egyházaknak egyeseket, akik nemzedékek életét élik át s biztatásul és vezérül szolgálnak a tapasztalatlan, fiatal, sokszor hamar elcsüggedő és lemondásra kész embereknek, nemzedékeknek mostoha állapotaik közepette.

A lelkes ember mennél tovább él, többet tapasztal, annál mélyebb hittel, erősebb meggyőződéssel s bátrabb akarattal néz szembe a veszélyekkel, az élet ezer megpróbáltatásával, nehézségével. Ezt különösen akkor teheti, ha szive-lelke korán meg nem csontosodik s szellemi frissesége és fejlődése hamar meg nem áll.

Ősz főpásztorunk minden időben Egyházunk legtehetségesebb és legmunkásabb emberei közé tartozott. Nemcsak ékesszólásával, hanem gyakorlati munkájával s irodalmi alkotásaival is gazdagitotta a kicsiny Unitárius Egyházat. Személyi varázsával sok barátot szerzett s lelki tekintélyével Egyháza hirnevét sokszorosan gyarapitotta, emelte. Az Egyház anyagi megerősödését is hathatósan munkálta, pedig szónokló lelkével a nemzet nagy szónoka, prófétája nyomdokain járt.

Fajának volt hüséges fia, mikor a *Keresztény Magvető* tápláló erőjévé szegődött s hirdetni kezdte a szabad szellemü kereszténységet, a felebarát megbecsülését, szeretetét és Istennek lélekben és igazságban való imádását.

Segitő társaival átalakitotta, kimélyitette unitárizmusunkat s olyan intézményeket létesitett, melyek ma kőszikláink, életünk alapja, s erősségünk megdönthetetlen támaszai és kifogyhatatlan forrásai.

Nagy kulturintézményeink, iskoláink s azok vezetői mind hatása alá kerültek munkás lelkének és bensőleges komolyságának.

Hogyne hozta volna s hozná meg áldozatát az unitárius ember, mikor egy olyan központi fény árad ki mindannyiunkra, amelyik ha kezd is a kor hatása, az idő fogai alatt kissé meghalvá-

nyodni, még mindig melegséget áraszt és terjeszt a hivő lelkekben és szerető, keresztényi szivekben.

Ritka, csaknem páratlan dolog az, hogy egy ember annyi szenvedő kort, annyi megpróbáltatást átélve, 90 évvel tollat ragad s elmélyedve emlékeibe, szines virágból bokrétát kötöz, hogy legyen lelkitápláléka annak a népnek, amelyből, amelyért mindannyiunknak élnünk kell. „Emlékeimből“ c. elmefuttatását, visszatekintését az Unitárius Könyvtár 4. számaként adták ki s nem tehetünk jobb dolgot, minthogy e kis füzetet, mindenkinek a legmelegebben ajánljuk elolvasásra.

Hadd elevenedjék fel csaknem 90 év tartalma, hite, cselekedete, eseménye s hadd örüljünk együtt a mi Főpásztorunkkal s törülgessük együtt az áradó könnyeket szemeinkből. „Boldogok, akik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak“.

Hadd sirjon ma mindenki, hadd ejtsen könnyeket akkor, mikor egy viharvert és viharedzett, de mindig bátor és hittel teljes lelkü aggastyán, egy pátriárka és próféta az emberi élet végső határainál a jelenben a multról s a jövőről elmélkedik s hitét soha, soha fel nem adja.

Imátkozó érzéssel Atyánk te hozzád bocsátjuk kérésünket: Aranyozd meg a mi Főpásztorunk hátralevő idejét s adj erőt mindannyiunknak, hogy hozzá hasonlóan szolgálhassuk — nemes hivatással, áldozatkészséggel — a mi kicsiny Egyházunkat ne csak most, hanem minden időben. *Dr. Kiss Elek.*

Nyilvános nyugtázás és köszönet.

Az 1924/25. isk. év folyamán a kolozsvári kollégium szegénysorsu tanulóit *élelemmel és pénzadományokkal* következők támogatták: Deutsch Ferenc, Bodnár Béla, Dézsi János, Hadházy Sándor, Pálffi Márton 1—1 tanulónak ebéd, Komjátszegi Lajos, Nagy József 1—1 tanulónak ebéd-vacsora. *Pénzadományok:* Bognár és Szántó 2500, 1913. végzett osztálytársak 2400, Nagy Ferenc 1000, Gurát Béláné 1000, Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége 5300, Jámbor Mihály 300, Vass Domokosné 50, Vári Albert 500, Szilágyi József 80, Dr. Fekete Gyula 500, Nagy Kálmánné 300, Erdősné 200, Wollheimerné 300, Harnikné 30, Szilágyi Arthur 1975. *Jutalmakra:* Br. Petrichevich-Horváth Kálmán 340, Dr. Szentiványi József 500, Dr. Borsai Áron 200, Dr. Ferencz József 700, László Gyula gyüjtése 6081, Dr. Barabási Albert 200, tanulók önkéntes adományai 6602, Deutsch Gábor kirándulási alapra 1000, templomi gyüjtés 994·50. *Alapitványokat tettek:* Nagy Ferenc és neje Temesvári Erzsébet 1000, 1904-ben végzett osztálytársak 9507·30, Dr. Forbát Jenő 10.000, az 1899-ben végzett osztálytársak 7000, az 1914-ben végzett osztálytársak 5740. A mi hálásszivü közönségünk — ime! — érzi és teljesiti is a sulyos idők parancsolta kötelességét! Fogadják a nemeslelkü adakozók az intézet igazgatóságának hálás köszönetét. *Dr. Gál Kelemen,* igazgató.

TŰZHELY MELLETT

Ész és sziv.

A magasabb rendüségi, vagyis emberies élet legfontosabb tényezői az *agy* és *sziv* s az általuk kitermelt eredmények.

Az ember legfőbb törekvése az életben való minél tökéletesebb boldogulás, minek legfokozottabb formája a boldogság.

Mindenki szeretne boldog lenni. Mindenki elfogadná. Az emberek legtöbbje sóvárogva kapkod e boldogság elérhetésének eszközei után, epedve keresi annak módozatait.

Mindamellett az emberiség órási tömege között, bármennyire kutatunk az annyira keresett boldogság után, még sem találjuk azt valójában meg. Igy volt ez régen is, mikor a bölcs megállapitotta, hogy „Életében senkit sem lehet boldognak nevezni". Igy van ez ma is. Fokozottabban ugy, mint valaha.

Hogy annyi milliárd és milliárd egyén által törtetve keresett és megtalálni óhajtott eszmény nem található és nem valósitható meg, annak csupán azok az okai, akik keresik: *az emberek.*

Nézzük, hogy az miként lehet, hiszen az emberies ember minden tehetségével, minden ténykedésével erre törekszik. Legalább igy képzeleg.

A tudomány által felszinre hozott mindennemü vivmányt, eredményt a boldogság megteremtésének szolgálatába szeretne beállitani annak létrehozója. Ilyen eredmény számtalan sok van kitermelve. Mégis a fő, az igazi eredmény megtalálásától az emberiség távolodik a közelgés helyett.

Ma még az emberfióka is tud sok-sok mindenről, amiről apáinknak, sőt még nekünk sem voltak sejtelmeink. Tanul, beszél, tud: telefonról, moziról, vizalattjáróról, repülőről, rádióról stb. stb.-ről, melyek az ész által megteremtve, a sziv által a kényelem, a megelégedettség, a boldogulás szolgálatára volnának rendelve. Azonban mind kevesebbet-kevesebbet tud arról és kevesebbet cselekszik olyant, amiről és amilyent apáink inkább tudtak, cselekedtek a maguk kevésbbé haladottabb helyzetükben, minek folytán közelebb álltak a boldoguláshoz is, habár nem is voltak annak teljesen birtokosai.

Ma kevesebb az illemtudás, tisztességtudás, a jellem, az erkölcs, egymás megbecsülése és a szenvedők segitése fölötti öröm és boldogérzet, a megelégedettség stb. stb., mint régebb.

Mindez csak azért, mert az emberi mai törekvésekben a két legfőbb tényező közül csak az egyik s szerencsétlenségre a károsabb eredményt kitermelő tényező: *az ész* jut szerephez a sziv kizárásával.

Az ész a felvilágosodás, a fejlődés, előhaladás, de a rideg és önző számitás ravasz eszköze.

A sziv a szeretet, a jóság, a becsület, a jellem, az erkölcs, az igazság isteni eszméinek életadó, üditő, tápláló kristályforrása.

Itt a baj, hogy az emberek életében e forrás befagyott s az éltető, meleg sziv és a felvilágosodott, tisztán látó ész áldásos együttmüködése helyett, a felülkerekedett rideg, önző ész hatása alatt a jégkéreggel beketrecelt szivkamrák nemes életcsirái kipusztultak az emberekből.

Igy aztán egyrészt a ravasz, fondorkodó; másrészt a rideg, önző, tulságosan anyagias, számító; sok esetben a hájfejüségtől értelmileg és érzelmileg megfulladt; avagy a ridegségében megdermedt vaskalapos koponyatöltelék diktálta — szivjóság hiánya folytán — emberietlen cselekedetek irányitják az emberek nagyrészét. Ez az eredménye az agy cselekedetének sziv nélkül.

Ennek folytán a mai kor felvilágosodott, de alásülyedt.

Amig az emberek s a példaadásért főleg azok vezetői eljárásaikban a két tényezőnek egymást kiegyenlitő szerepet nem juttatnak s a megbillent egyensulyt ezáltal helyre nem állitják, addig nincs miért általános javulást várni, mert az el nem következik.

Az ész nélküli, tisztán szivjóságból eredő hátrányok kiemelő felsorolását szándékosan mellőzöm egyrészt azért, mert csupa ösztönszerü óvatosságból is kikerüli az emberiség nagy tömege ezt, másrészt azért, mert azok a kevesek, akik ennek részesei, a hátrányok mellett is boldogok, a rideg ész boldogságot hajhászó nagy többségével szemben.

Befejezésül csupán annyit mondok még:

A sziv elolvad egymagában a jóságtól.

Az ész megfagy magában a ridegségtől.

Az a baj, hogy az utóbbi vivmányai uralják a mai helyzetet.

A kettő közös munkája nélkül nem érhető el az emberiség istenes célja.

Kolozsvár, 1925 julius 13. *Patakfalvi Zsigmond*, tanitó.

Tisztelettel jelentem, hogy *„Forgácsok angliai utamból“* cimen egy kis füzetet adtam ki (32 oldal), amely általában minden olvasónkat érdekelheti tárgyánál fogva. Szeretném, ha különösen a nemes célért, amit szolgál e kis munka (t. i. a tiszta jövedelem 25% a Teol. ifjak konviktusának, 25% pedig a missziói füzetek meginditásának költségei fedezésére adatik), minél többen megvennék és elolvasnák e füzetecskét. Szerzőtől 10 leuért, könyvkereskedésből 15 leuért szerezhető be.

E helyen is tisztelettel kérem theologiai akadémiai hallgatóinknak szives támogatását. *Dr. Kiss Elek.*

Tisztelettel kérem, akiket illet, sziveskedjenek engem értesiteni, hogy könyveim hátralevő árát a következő kongruából levonathatom-e, ha addig nem kapom meg s akiktől nem kapok értesitést, gondolom, hogy hallgatásukat beleegyezésnek tekinthetem. *Dr. Kiss Elek.*

Missziói munka.

A szorványügy.

A szorványok gondozása elsősorban nem közigazgatási, hanem missziói kérdés. Nem az a legfontosabb és nem azon fordul meg a kérdés, hogy volt-e hivatalos naplónk, hová bejegyzéseket tettünk volna, hanem azon, hogy volt-e hivatásos lelkünk, amely hiveink felkeresésére és gondozására vezetett.

Egy szervezett egyházban, mint amilyen — hála Istennek! — a mienk is, föltétlen szükség van arra is, hogy legyen valamelyes egyöntetü járszalag és munkamutató, amelyben fel lehet tüntetni, ki mit végzett kötelessége teljesitése szempontjából. Ezért azt a naplót, amit hivatalosan kiki rendelkezése alá kap, pontosan és minél gyakrabban kell kitölteni annak a *végzett* munkának a számbaadásával, amelyet kiki hivei körében folytatott és véghezvisz. Ez kb. magától értetődő dolog.

Legyen szabad azonban egy dolgot különösen kiemelnem és hangsulyozottan kérnem.

Alakitsuk át gondolkozásunkat annyira, hogy kötelességünket ne csak immel-ámmal és ne a napló fejezetei puszta kitöltése érdekében végezzük, hanem minden alkalommal érezzük azt, hogy mi kulturánk és valláserkölcsi haladásunk érdekében a legszükségesebb dolgot hajtjuk végre. Ébredjünk rá a gondolatra, hogy amit hiveinkkel teszünk, az a testvéri szeretetnek (Mk. 12[31]) is a követelménye s nem az Egyház közigazgató hivatalnokaiként járunk el csupán, hanem a Jézus nyomdokain haladva, egyen-egyen prófétái és apostolai vagyunk a magunk körében a keresztény, magyar unitárizmusnak.

Aztán ne hivatkozzunk arra, hogy a követelés nagysága alatt össze kell roppanunk. Munkaterünkön soha se a hátralevő sok teendőn töprengjünk, mert az megijeszt és gyávává tesz. Hanem inkább arra törekedjünk, hogy alkotásunkat, elvégzett dolgainkat egy-egy parányival szaporitsuk. Ne kövessük azt a szerencsétlent, aki mindig óbégat, hogy mennyi dolga van s következőleg soha sem dolgozik semmit. Ne feledjük, hogy ha egy kicsiny jót teszünk, az erősebbé tesz s több jóra képesit. Lassan, kitartóan, bizalommal, hittel, akarattal a hegyeket is meg lehet őrölni. Az ilyen munkával foglalatoskodjunk: a kitartó bizodalmas cselekvésekkel.

Egy mesét hallottam Angliában Manchesterben 1925. Pünkösd első napján s bár a mese elmondása után az én angol prédikációm következett, mégis megfigyeltem azt, annyira érdekes volt.

A mese lényege az volt, hogy hittel és erős akarattal rendkivüli dolgokat lehet elérni.

Egy völgyben a szegény lakóknak nem volt fájuk, sem kőszenük s tél lévén, borzasztóan fáztak. Dideregtek, szenvedtek, kinlódtak.

Egy kis *gőzkazán* megsajnálta őket nagyon. Bár ő kicsiny és gyönge volt s bár kőszénbánya messze, egy másik völgyben volt, tehát közbül egy óriási hegy emelkedett, a gőzkazán mégis elhatározta, hogy segiteni fog a szegény szenvedőken.

Rátettek egy nagy darab kőszenet s ő elkezdett a hegyen kifelé vánszorogni. Mások bámulták, kacagták, gunyolták, hogy mit akar szerencsétlen feje ama nagy és nehéz tömeggel. Ő csak azt mondogatta: Hiszem, hogy kiviszem; hiszem, hogy kiviszem.

Számtalanszor meg kellett állania halálrafáradtan, de hitvallását mindig ujból elmondotta és hitte is. Ki is vitte s befelé annál könnyebb volt.

Kedves szolgatársaim, kik a jobbügy érdekében feladatokat vállaltatok magatokra! Na csüggedjetek, higyjétek, higyjétek el, hogy rendkívüli dolgokat végezhetünk el, ha meg van hozzá lelkületünk.

Minden szorvány között ott van a nagy hegy, ott van a hágó és fáradságos munka szüksége, de a mi magyar unitárius testvéreinkben is ott kell lennie a bizó hitnek, a kitartó munka-akaratnak.

Minden nap csak egy kicsit, egy jó cselekedetet s Egyházunkat és testvéreinket fel fogjuk virágoztatni.

Kedves olvasó, hozzád is beszél a kazán meséje s Téged is biztat, ne félj, rajta, munkálkodjál! Elcsüggedni s szárnyaszegetten buslakodni nem illik nekünk . . . bátran előre, fel a munkára. Bármely dolgokban, ha jót akarsz, veled van az örök Istennek segitő lelke.

Mindannyiunkkal mindenkor mindenütt. *Dr. Kiss Elek.*

A Kereszturi Unitárius Gimnázium pünkösti látogatásai a két Homoród mentén.

A székelykeresztúri unitárius főgimnázium „*Orbán Balázs*"-Önképzőkörének vallásos szakosztálya a tanári kar vezetése mellett a folyó iskolai évben is több közeleső unitárius egyházközségbe rándult ki vasárnapokon, hogy Egyházunk javára áldásos kapcsolatot teremtsen a falvak „Dávid Ferenc" Ifjusági Egyleteivel.

A pünkösti ünnepeket a főgimnázium vezetősége két távolabb eső unitárius ekklézsia fölkeresésére használta fel. Dr. Elekes Dénes fü.-gondnok, Gálfalvi Sámuel igazgató, Kovács Margit, Sándor Irma tanárnők, Dr. Szolga Ferenc, Bálint Domokos és Péter Lajos tanárok vezetése mellett 25 felsőbb osztályos tanuló Pünkösd első napján Homoródszentpált, másodnapján Homoródalmást látogatta meg. Mindakét egyházközség meleg szeretettel fogadta az ifju apostolokat és vezetőiket.

A szentpáli egyházközség abban a lekötelező szivességben is részesitette a kirándulókat, hogy ünnep első napján reggel a bikafalvi állomásra hat fogatot küldött az utazás megkönnyitése végett. Igy vált lehetségessé, hogy még a délelőtti templomozásra beérkez-

hetett az egész társaság és a szentlélek eljövetelének nagy ünnepén a község népével együtt járulhatott az Ur asztalához. Lélekemelően szép pünkösti templomozás volt ez! Áhitatra hangolt ott minden. A népes, szépen gondozott templom, a lelkésznek beszéde, a háboruból visszatért orgonasipok zengése s a kántor orgonajátéka mellett a hivek iskolázott éneke, mind-mind hozzájárultak a lelkek emeléséhez. Ebédre az unitárius családoknak voltunk szivesen látott vendégei. A délutáni templomozást teljesen a főgimnáziumi ifjuság látta el. Este 9 órakor a „Népház"-ban a főgimnáziumi ifjuság müsoros estélyt rendezett. A müsor énekszámokból, szavalatokból, felolvasésból, dialogból és kölcsönös üdvözlő beszédekből állott. Az előadást hosszas táncmulatság követte. E nap minden tekintetben szép és hasznos találkozója volt a falusi és a középiskolába járó unitárius ifjuságnak. Csak sajnálni lehet, hogy ez az estély nem lett egyuttal a szomszédos ekklézsiák találkozója is.

Pünkösd másodnapján délelőtt kellemes időben gyalog ment át az ifjuság tanáraival együtt Homoródalmásra, ahol hasonlóképen szivesen látott vendégei voltak az unitárius családoknak. A délutáni templomozást Almáson is teljesen a főgimnáziumi ifjuság végezte. Istentisztelet után templomi ünnepély következett, melyen a főgimn. ifjuság, mint „Dávid Ferenc-Egylet" erkölcsnemesitő szavalatokkal, énekszámokkal, felolvasással mutatkozott be. E templomi ünnepélynek minden egyes száma szemmel látható mély benyomást gyakorolt a népes gyülekezetre. Az estéli órákban itt is táncmulatságban barátkozott a két ifjuság a helybeli vezetőség és a tanári kar jelenlétében. Ünnep harmadnapján az almási cseppkőbarlanghoz tett kirándulást a főgimnáziumi ifjuság tanárai vezetése mellett. Erre a napra is szives készséggel látták el az almási hivek élelemmel a kirándulókat. E pünkösti látogatás az erkölcsi gyarapodás mellett szép anyagi haszonnal is járt. A szentpáli egyházközség 2200 leut, az almási 1000 leut adott a tanuló ifjuság segélyezésére. *P. S.*

Örömünnep Aranyosrákoson. Emlékezetesen megkapó, kedves ünnepséget rendeztek Aranyosrákoson e hó 12-én, vasárnap az aranyosszéki teológiai ifjak. Délután 3 órai kezdettel templomi ünnepély volt, amelyet Csongvai Lajos imája vezetett be, utána Tóth Béla énekelt, Kővári Jakab szavalt, Gombási János rákosi lelkészünk szólót énekelt Pataki András várfalvi lelkész afia orgona kisérete mellett, Pethő István pedig szintén verseket adott elő. Kolozsvárról S. Nagy László iró afia vett részt a mindenkép kedves és megható ünnepségen s egy ez alkalomra irt szép meséjü, mély, szimbolikus jelentőségü históriai novellájával ragadta ájtatos magasságba a gyülekezetet. A záróbeszédet Arkosi Tamás lelkész afia tartotta, aki lelkes szavakkal szólt a hivekhez. Este bál volt, amely elég szép anyagi eredménnyel zárult s amelyért az érdem a Gombási Jánosé és Pataki Andrásé, aki Aranyosszéken agilis müködést fejt ki teológusaink tanulási alapja érdekében.

Egyleti élet és munkásság.

A Székelykereszturi Nőszövetség folyó hó jul. 5-én estve az unitárius főgimnázium tornatermében egy minden tékintetben fényesen sikerült estélyt és táncmulatságot rendezett. A nők hivatásáról szabadelőadást tartott Dr. Kiss Elek dékán; Nagy Lajos tanár vezetésével énekelt a vezetése alatt álló dalkör. Szavalat, zongora és hegedüjáték is volt. Ez estéllyel bővebben fogunk foglalkozni a Nőkszövetségével kapcsolatban. Pap Mózesné ig.-né őnagysága kitartó és igazi vezetői sikeres munkát végzett.

Lelkészi továbbképző előadások és megbeszélések.

Az általános unitárius lelkészkör f. évi szeptember 1., 2., 3. napján Székelykereszturon az unitárius főgimnázium helyiségében továbbképzésre szánt tudományos és gyakorlati irányu előadásokat rendez az alábbi terv szerint:

Szept. 1.-én:

D. e. 8 órakor: 1. Istentisztelet bibliamagyatázatokkal. Ütő Lajos sz.-kereszturi lelkész.
2. Elnöki megnyitó. Kovács Lajos elnök.
3. A modern vallásbölcselet problémái. Dr. Varga B.
4. Az unitárius lelkész helyzete és szerepe külföldön. Dr. Boros György.
5. Védekezés a szekták ellen. Ajtay János lelkész.

D. u. 4 órakor: Hitéletünk elevenitése. Marosi Márton lelkész. A hivek egyházfegyelmezése. Antónya M. lelkész.

Szept. 2-án:

D. e. 8 órakor: 1. Istentisztelet bibliamagyarázattal. Ifj. Sándor G.
2. Az ó-testamentum értékei. Dr. Kiss Elek.
3. Főbb jellemvonások a kereszténység történetében a hegyibeszédtől Szt. Agostonig. Csifó Salamon.
4. A németországi vallásos élet jelen állapota. Benczédi Pál.

D. u. 4 órakor: 1. Liturgiánk reformja. Keresztesi Dénes lelkész.
2. Niebergall Frigyes nézetei a hitoktatás reformjáról. Dr. Varga Béla.
3. Pénzkezelési javaslatok ismertetése. Németh Albert.

Szept. 4.-én:

D. e. 8 órakor: 1. Istentisztelet bibliamagyarázattal. Biró I. lelkész.
2. A Krisztustan a XX. században. Gálfi Lőrincz.
3. Unitárizmus és összehasonlitó vallástudomány. Dr. Kiss Elek.
4. Missiónk. Dr. Boros György.

D. u. 5 órakor: 1. Megbeszélések a jövő programmjáról.
2. Ünnepélyes Istentisztelet a templomban. Egyházi beszédet mond: Keresztesi Dénes.

Este a székelykereszturi egyházközség müsoros estélye.

Midőn ez előadásokra a lelkészkör összes tagjait és minden érdeklődőt ezuton tisztelettel meghivok, jelezni kivánom, hogy elszállásolásról és közös, lehetőleg olcsó étkezésről gondoskodva lesz. Akik elszállásolásra számot tartanak és a közös étkezésben résztvenni óhajtanak, legkésőbb augusztus 1-ig jelentkezzenek Ütő Lajos székelykereszturi lelkész afiánál. Kedvezményes vasuti igazolványokért a lépést megtettem.

Brassó, 1925. julius 17. *Kovács Lajos.*

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Kedves, ifju barátaim!

A „Szabályzat“ kötelességemmé teszi, hogy az év történetének ismertetése után ünnepi beszéddel zárjam be az iskolai esztendőt. Én azonban a „Szabályzatnál“ erősebb meghagyásnak engedve szólok hozzátok, mielőtt az intézet kapui egy gondokkal telt, idegölő munkától nehéz tanév végén bezárulnak. Igazi lelkiinditás adja a szót ajkaimra: székely fajom és unitárius egyházam iránti őszinte szeretetem és hivalkodás nélküli, de tántorithatlan ragaszkodásom.

Nem is öltöm hát magamra a nagyképüség köpenyét, hogy ujabb tudománnyal, bölcseséggel tömjem meg az elméletektől amugy is koválygó agyatokat. Csak nehány kérdést engedjetek meg nekem, melyekre a feleletet egy kis gondolkozás után saját magatoknak adjátok.

Amikor az isk. év kezdetén üdvözöltetek, lelketekre kötöttem, hogy egymást testvérileg szeressétek; ugy érintkezzetek egymással, hogy meglássék rajtatok a krisztusi lélek hatása, amely még az ellenséghez is szelidséggel közeledik. Vajjon lettetek-e csak egy parányival is jobbak annál, mint amilyenek voltatok akkor, amidőn jó szüleitek gondjainkra biztak? Vajjon csak egyetlen egyszer is próbáltátok-e meg leküzdeni magatokban a gyarló szenvedélyeket, a rosszra csábitó Sátánt? Mert bizony mondom, mit sem ért az erkölcsi szabályoknak, a hit tanainak üres betanulása, ha nem töltötte meg lelketeket jóra inditó tartalommal. A jónak nem a meghatározása a fontos, hanem szüntelen gyakorlása. Higgyétek el a világnak ma legnagyobb fogyatékossága abban van, hogy hiányzik belőle az erkölcsi vonás, az emberszerető békességnek igaz akarása. E nélkül pedig mintha a pokol birodalmában élnénk, ahol csak gyülölet, álnokság és a lelkek folytonos gyötrése uralkodik. Vajjon nem volna-e helyesebb, ha egymás bántalmazása helyett testvéri jobbot nyujtva, együtt dolgoznánk az emberiség és önmagunk javára; gyülölet helyett szeretettel épitenők itt e földön, az embe-

rek között azt a nagy kibékülést, azt a lelki hármóniát, amelyet hitünk nagy mestere Jézus az Isten országába képzelt. Mi ilyen nemesebb gondolkozásra igyekeztünk titeket nevelni, hogy az élet nyerje vissza ujra a háboru vadságában eltorzult, előbbi szép vonásait.

Azt is hangoztattuk az évmegnyitó beszédben, hogy ifju éveiteket okosan felhasználva, ismereteket gyüjtsetek. Munkás életre kell nevelődnötök; a kötelesség hiv teljesitésében kell megedződnie lelketeknek az élet küzdelmeire. A lávatömegből kiásott Pompeiben minden embert összeesve találtak, csak egy őrszem állott megszenesedve és rendületlenül őrhelyén. Hüségeteknek, jellemeteknek oda kell edződnie, hogy ilyen őrállói tudjatok lenni majdan hitünknek, fajunknak és kulturánknak. Kérdezem nemes ifjuság, vajjon végeztétek-e lelkiismerettel azt a munkát, amit naponta szabott elétek a kötelesség? Vajjon szorgalommal raktátok-e tudásotok erős fundamentumát, amely arra lesz majd hivatva, hogy megmentsen a szolgaságtól? A világ tartós örömeit nem a léha szórakozásban, hanem a munkában, a köteleeségteljesitésben lehet feltalálni.

Tanulótársaitok közül a legfelsőbb osztály növendékei, sajnos nem vehetnek részt mai ünnepélyünkön. Talán épen ma kezdik meg azt a vizsgát, melyet — amint mondják — azért alkottak, hogy a felsőbb pályákra nem való elemet visszaszoritsa. Elfogulatlan megitélés esetén érdekes tanulságokat vonhatunk le majd magunknak az ott tapasztaltakból. Ügyelnünk kell azonban nehogy a versenyben nagyon gyengéknek bizonyeljunk. Csak ernyedetlen szorgalom és kitartás fogja meghozni azt az eredményt, amely előtt még a rosszakaratnak is meg kell hajolnia. Láthattátok milyen nekilendüléssel fogtak hozzá társaitok a munkához és én láttam, hogy a szorgalmasak rövid idő alatt is mennyit produkáltak. De kérdem: Mit lehetett volna elérni, ha ezen energiának csak fele is munkában lett volna az egész középiskolai tanulási idő alatt? Most bizonyára nem kellene hiába őrlődni az idegrendszernek. Ámde a nehézségek láttára nem szabad elcsüggedésnek következnie, hanem inkább kettőzött erővel való nekifeszülésnek. Többször hallottam közületek nem egynek ajkáról a lehangoló, ifju lélekhez nem illő kijelentéseket. Vajjon magyar jellemvonás ez? „Dolgozni és kétségbe nem esni“, ez legyen jövő jelszavunk s ha hiven követjük, a sikernek sem szabad elmaradnia.

Ti pedig most az iskolai év befejezésekor tekintsetek csak magatokba s vonjátok le az észleltekből a következtetést. Helyes szemlélet után arra fogtok rájönni, hogy sok hézag van tudásotokban. A football játékból, melyet jól ismertek, tudjátok, hogy minden játékosnak megvan a maga fontos szerepe ott, ahová állitották és az ő minősége az egész játék kimenetelére döntő befolyásu lehet. Ilyen szerep jut majd mindnyájotoknak az életben is. Ugy kell hát a készülés idejét felhasználnotok, hogy a verseny, melyet népünk a nagy küzdőtéren folytat, a ti gyengeségtek miatt el ne vesszen.

Az izmok ereje mellett ott kell lennie a lélek és ész erejének is s a kormányt ez utóbbinak kell tartani kezében. Igazi szabadságot csak müvelt lélek élhet, mert a korlátok közé csak ez tud külső kényszer nélkül beilleszkedni. Ti nem egyszer abba a hibába estetek, hogy nem a jobbaknak, hanem a legtudatlanabbaknak és legrosszabbaknak hangos és oktalan kiabálására hallgattatok, mig a szerény, de okos tanács jobb társaitok részéről süket fülekre talált nálatok. Ez is talán faji hibánk, melynek a jövőben helyes irányitás mellett meg kell változnia, különben lassan-lassan saját sirunkat ássuk meg.

Az intézet és tanári kara iránt, melynek szüleitek után legtöbbet köszöntök, hálásak legyetek. Mi egy nemes veretü nagy multnak hagyományait őrizzük és ápoljuk, amely mindnyájunkat arra kötelez, hogy embertársainkat nyelvre és hitre tekintet nélkül becsüljük és szeressük; az igazságért, még ha Déva-vára lenne is a vég, rendületlenül küzdjünk; a becsületben, ha mindenki mosolyogna is rajtunk, mindvégig megmaradjunk, mert erős hittel valljuk, hogy az egész világ megnyerése is értéktelen lenne számunkra, ha a lélek elveszett. Az ősök; nagynevü elődeink; a mult lelke legyen és maradjon erős bennetek és mindnyájunkban, hogy soha ki ne apadjon számunkra az éltető és megtartó erőforrás. Én hiszek fajunk élethivatásában s reményem szilárd, hogy a világban észlelhető lelki megmozdulások egy szebb jövő hajnalderengését jelzik. E hittel és reménnyel zárom be a sok tekintetben szomoru 1924—25. isk. esztendőt.

Székelykeresztur, 1925 junius 25.

Gálfalvi Samu,
igazgató.

Püspöki vizsgálatot tart a marosi egyházkörben augusztus 14—30 napjain Dr. Boros György egyházi főjegyző.

A Christian Life legutóbbi számából olvassuk, hogy Angliában Manchesterben a Home Missionary College hallgatói az egyetemen jó sikerü vizsgákat tettek. Unitárius akadémiánknak hirnevét ez csak emeli. Nekünk erdélyi unitáriusoknak jól esik, hogy Máthé Zsigmond akadémitánk minden tárgyból sikerrel tette le vizsgáját s a *héber* nyelvből dolgozatát ki is tüntették.

A Teol. Akad. értesitője jul. 17-én 28 oldalnyi terjedelemben megjelent s lelkészi hivatalhoz már szét is küldetett. Többi is utban van. Aki a nyomás költségeihez hozzá akar járulni, adja az összeget a teológusok konviktusának segélyezésére. Az Értesitőből véletlenül kimaradt, hogy a székelykáli Mátyus Ferencné alap kamataiból 40 leu jutalmat kapott Biró Izsák volt IV. éves hallgató. A Bartók Zuárd alap 377 leu, Kisgyörgy Sándor alap 129 leu és Dr. Szent-Iványi József alap 422 leu kamatját igazgatóság a jövő isk. év elején fogja az alapok szellemében valamely hallgatónak odaitélni.

Dr. Wilbur, kire sokan emlékeznek Kolozsvárt és egyházközségeinkbe tett látogatása után, most már utban van Amerika felé. Tanulmányai alapján az *Unitárius Örökségről* irt könyve épp most jelent meg Amerikában az ifjuság számára. A 495 oldalra terjedő pompás könyv olyan tájékozást nyujt, amilyenre minden unitáriusnak szüksége van. Könnyen áttekinthető, alapos munka. A nagy közönség számára tudományos kutatásai alapján készíti a fő munkát. Ő személyes kutatásokat végzett Olaszországban, Sweizban, Lengyelországban, Erdélyben, Hollandiában, tehát a leghitelesebb adatokkal rendelkezik. Isten segitse, hogy megkészithesse az unitáriusoknak szánt nagy ajándékot.

Ifju papok a munka mezején. A most végzett papjelöltek közül Fülöp az Unitárius Theologiai Akadémiára megy Manchesterbe, Jancsi László a Manchester-Collegebe Oxfordba, Lőrinczi Géza Meadvilleba Amerikába. Balázs Ferenc Oxfordból átmegy Amerikába a kaliforniai Theologiára (Berkeley), Biró Izsákot a püspök ur kinevezte rendes lelkésznek Bardosra, Pál Dénest segédlelkésznek Tordára, Kádár Lajost segédlelkésznek Vargyasra.

Egyházköreink közgyülései már javarészt lejártak. Tudomásunk van a kereszturiról, mely Firtosváralján volt, az udvarhelyi Vargyason, a kolozsdobokai Kolozsvárt, az aranyostordai aug. 4-én folyt le Tordán.

80 év jubileuma. Kisgyörgy Sándor kedves és szeretett esperes-lelkészünk megünnepelte házassága 50 éves fordulóját. Augusztus 3-án az udvarhelyi kör közgyülése a 80 éves, de friss és jóegészségnek örvendő lelkipásztort tisztelte meg szolgálataihoz méltó ünnepléssel, melyen megjelent egyházunk főjegyzője, dr. Boros György is, hódolván az érdemnek.

Harangszentelési ünnepélyek voltak jul. 26-án Kövenden, augusztus 2-án Muzsnán rendkivüli érdeklődés mellett. A felszentelést dr. Boros György főjegyző végezte. A püspök ur elküldötte főpásztori áldását mind a két helyre. Egyházi beszédet Kövenden dr. Szathmáry Miklós, Muzsnán Balázs András tartottak. Az ünnepségek igen jó hatást tettek népünkre.

Angliában és Amerikában a Társulat mellett Conferencia is volt tervezve. Az Amerikai 100 éves jubileumon csatlakozott a Társulathoz. Értesültünk, hogy Angliában is megindult az előkészület s valószinüleg már a jövő évben meg fog valósulni. Mind a két egyház nagy lendülettel fogott az uj száz esztendő munkájához. Mi sikert kivánunk a kedves testvéreknek.

Özv. Molnár Jánosné szül. Szabó Ilka életének 72-ik, bánatos özvegységének 4-ik évében 1925. évi julius hó 29-én reggel $^1/_2$9 órakor hosszu, kinos szenvedés után elhunyt Csepelen.

Örökös alapitóink, a nyugtázás kimutatása szerint szépen szaporodnak. Ujabban id. Báró Daniel Lajos ur egészitette ki 400 leuval 500-ra.

Dicsőszentmártonban az 1924—5. isk. évben a Teol. Akad. konviktusa javára a hallgatók segélyezésére a következő adományokat adták: Szabó József 20, Durugy Ferenc 5, Ossváth Mihály 15, Szabó Márton Istváné 10, özv. Durugy Józsefné 15, özv. Durugy Samuné 20, id. Miklós József 20, Csikra András 20, Szabó Mihály Réti 10, Barta János 20, Kiss Márton 10, ifj. Szöllösi András 10, Durugy Sámuel 10, id. Pál Andrásné 10, ifj. Barta János M.-é 10, Molnár András 20, Hunyadi József 5, Miklósi Ferenc 10, Pap György 20, Szabó Jánosné 20, Füleki Imre 10, Pál János kis 20, özv. Nagy Józsefné 10, Nagy József 20, ifj. Barta János 10, Miklósi Márton 20, Szabó Márton 20, ifj. Molnár József 20, Pál Márton Matika 10, Barta Márton 10, Csiki Dániel 10, Szántó Pál 20, Béres Márton 10, ifj. Pálfi Mihály 10, Pál Andrásné 10, Pál József J. 20, Pálfi József 20, Szabó Miklós 20, Molnár János 20, Asztalos József 20, Pál József 20, Füleki József 10, Gvidó Béla 20, Barta Sámuel 20, József Dénesné 20, özv. Szabó Józsefné 10 liter gabonát. Udvar Dániel 50, Durugy József 50, Durugy János pékmester 50, Kovács Samu 15, Hegyi József 10, özv. Szántó Istvánné 20, id. Durugy András 70, Csikra Mihály 30, Dr. Pálffy József 30, Miklósi József 20, Pál János 10, Perzsa Illés 10, Udvar András 20, Pál Miklós 30, Felszeghy Gyula 20, Gálna Domokos 20, Dr. Pálffy Ferenc 20, László Ferenc 20, Szabó Ferenc kádár 30, Barta József 20, Raffai Ferenc 20, Pál József 20, Udvar Imre 10, Olcsvári Sámuel 20, Szász Ferencné 20, Dr. Vajda Béla 20, ifj. Miklósi János 20, Dr. Zsakó István 40, Szabó Gáspár 10, Kertész István 30 Leut.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába április 18-tól május 18-ig előfizetési és tagsági dijat fizettek 1924-re: Veress Sándor Árkos, Dr. Pálffy Ferenc Dicsőszentmárton, Benkő Árpád Árkos, Dr. Máté István, Özv. Bedő Józsefné, Bencze József, Szabados Sándorné Okländ, Marosi András Petrozsény. 1925-re fizettek: Id. Kelemen Ferenc, Borbély András Toroczkó, Unitárius Egyházközség Kide, Balázs Ferenc Oxford, Orosz Jánosné, Mérész Józsefné, Markovics Jánosné, Bedő Ferenc Fogaras, Szinte Lajos Nagyszeben, Székely Sándor, Máté E. Ferenc Vargyas. Ekárt Andor, Ekárt Andorné, Pap Dániel, Dávid Ferenc-Egylet Csehétfalva, Kiss Dénes Bölön, Veress Barabás, Dancs Lajos, Barabás Ferenc, Barabás Lajos, Özv. Lőrincz Károlyné Árkos, Fazakas Lajosné Nyárádszentmárton, Gál Jenő Torda, Ávéd Istvánné, Veress József Marosujvár, József János, Özv. Csegezy Gáborné Bágyon, Pap László Székelyudvarhely, Ajtay János Kolozsvár, Csegezy Márton Beszterce, Botár Annuska Toroczkó, Dr. Máté István, Vass Albert, Vass Albertné, Pál Ferencné, Özv. Bedő Józsefné, Kiss György, Egyed Albert, Máté Mózes, Bencze Dénes, Agyagási Sándorné, Szabados Sándorné Okländ, Lakatos Ferenc Kolozsvár, Dimény Mózes Hosszufalu, Gagyi Dénes, Bálint János, Karácsony Ferenc, Bartha Miklós Brassó, Pál András Felsőrákos, Gelei Sámuel, Benkő Árpád Árkos, Vitályos Gábor Olt-

szem, Ifj. Kiss András Sepsikőröspatak, Máté Sándor Szentháromság, Keresztesi Zsigmond, Zsigmond Mihály, Csiki Albert, Ifj. Zsigmond István, Csiki József, Halmágyi Jánosné, Török Elek, Nagy Dénes, Csiki János, Unitárius Egyházközség, Dávid Ferenc Közmüvelődési Egylet, Dávid Ferenc Nőegylet, Gazdakör, Tejszövetkezet Nyárádgálfalva, Magyari Lászlóné Székelytompa, Nagy Miklósné Cserefalva, Benovits I. Jenőné Kézdivásárhely, Gergely Istvánné Barót, Hosszu Zsigmond Mészkő, Özv. Kriza Sándorné Sepsiszentgyörgy, Marosi András Petrozsény.

Alapitói dijba fizettek: Árkosy Béla Nagybánya 400 leu, Simó József Harasztkerék, Pál Ferenc, Bekő Mihály Homorodokländ, Dr. Várfalvi Mór Torda 500—500 leu, Balázs András Székelyderzs, 300 leu. — Kolozsvár, 1925 május 18-án. *Gálfi Lőrinc.*

Az egylet pénztárába május 18-tól julius 31-ig előfizetői és tagsági dijat fizettek: Ambrus Gergely Kolozsvár, Toperczer Elekné Kapnikbánya, Kerekes Dávid Brassó, Fazakas Sándor Nagyajta, Dr. Borsai Áron Bánffyhunyad, Kovács József Nagyvárad 1925-re; Pálffy István Marosludas, ifj. Lőrinczy István Nagyajta 1924—25-re; Adorján Albert, Lőrinczy Miklós Nyárádszentlászló 1923—24-re; Keresztély Zsigmond Kolozsvár, Simon József Mikes, Balogh Gábor Mezőnagycsán, Bodi János Nagyszeben 1925-re; Dr. Pap Antalné Dicsőszentmárton 1925—26-ra; Miklós János a Samué, Miklós János a Józsefé, Ifj. Molnár András (félévre), Pál Tamás Dombó, Pataki Béla, Buzogány Márton, Friedrich István Arad 1925-re; Dézsi János Kolozsvár 1925—26-ra; Ifj. Bardócz Ferenc Torda 1924—25-re; Kovács Gábor Csikszépviz 1925-re; Biró István Kálnok 1924-re; Sándor Gergely Kénos 1925-re.

Alapitói dijat fizettek: Derzsi Dávid Ferenc Ifjusági Egylet 300 L, Lőrinczy Domokos Kissolymos 200 L, Kolozsvári Dávid Ferenc Ifjusági Egylet 500 L, Biró István Kálnok 500 L, Szőcs Lajos Bányabük 100 L. — Kolozsvár, 1925. julius 31-én. *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

Hivatalos közlemények.

XIV. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent julius havi köriratokról: 1273/1925. Körirat lelkész afiaihoz Ft. püspök úr 90 éves születésnapjának megünneplése tárgyában. 1225/1925. Körirat iskolaszékekhez Dulfu-Bilinszky-Porsche Román nyelvkönyve ajánlásáról. 482/1925. Körirat az elemi iskolákat fentartó egyházközségekhez a nyugdijjárulékok befizetése iránt. Ad 1200/1925. jul. 16 kelettel: Körirat lelkész afialhoz iskolai sérelmek tárgyában.

XV. Sz. 293/1925. U. P. **Pályázati hirdetés.** Dicsőszentmártoni felekezeti iskolánknál egy tanitói állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalom: 1. A főhatóság által megállapitandó tanitói fizetés. 2. Helyi pótlék cimen 3600 lei. 3. Lakáspénz, esetleg egy szoba és konyhából álló lakás.

Pályázók folyamodásokat kellően felszerelve, ezek között egy bizonyitvánnyal arról is, hogy kátonai kötelezettségének eleget tettek, 1925. aug. 20-ig Gvidó Béla esperes urhoz Dicsőszentmárton, adják be. Kolozsvárt, 1925. jul. 24-én. Ferencz József unitárius püspök.

XVI. Sz: 294/1925. U. P. **Pályázati hirdetés.** Küküllődombói felekezeti iskolánknál egy tanitónői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalom: az egyházi főhatóság által megállapitandó rendes havi pénzfizetés és lakbér egy összegben, amit az egyházközség pénztára fizet ki havi részletekben.

Csakis az állam-nyelvét biró és miniszterileg jóváhagyott oklevéllel biró egyének pályázhatnak. Pályázók folyamodásaikat kellően felszerelve 1925. augusztus 20-ig Gvidó Béla esperes urhoz (Dicsőszentmárton) adják be. Kolozsvárt, 1925. jul. 24. Ferencz József unitárius püspök.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.
KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

Szerkesztik: Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálffi Márton, Dr. Varga Béla.

Előfizetési ár: Egész évre 40 L. Magyarországra 60 L. Egyes szám ára 5 L. Akik a 40 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 500 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Nyomatott „Corvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17sz